

Sygn. akt II Ka 719/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Krajewska - Sińczuk
Protokolant:	st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

przy udziale prokuratora Mirosława Michalskiego

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 r.

sprawy **skazanego B. G.**

o wyrok łączny

na skutek apelacji, wniesionych przez prokuratora i obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim

z dnia 18 sierpnia 2016 r. sygn. akt II K 104/16

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę B. G. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Sokołowie Podlaskim do ponownego rozpoznania; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. J. M. w S. kwotę 147,60 zł (w tym 27,60 zł podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony skazanego B. G. w II instancji.

Sygn. akt II Ka 719/16

UZASADNIENIE

B. G. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 25 października 2011 r., sygn. **II K 434/11** za czyn z art. 178a § 1 kk popełniony w dniu 15 lipca 2011 r. na karę 7 (siedmiu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym oraz na środki karne w postaci: zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 (dwóch) lat oraz świadczenie pieniężne w wysokości 200 (dwustu) złotych na rzecz Fundacji (...) Pomocy Dzieciom Poszkodowanym w Wypadkach Samochodowych. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 05 listopada 2011 r. **Kara ograniczenia wolności oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów zostały wykonane w całości.**

II. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 19 lipca 2012 r., sygn. **II K 242/12** za czyn z art. 178a § 4 kk popełniony w dniu 25 kwietnia 2012 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 kk w zw. z art. 70 § 2 kk warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat tytułem próby oraz na karę grzywny orzeczonej na podstawie art. 71 § 1 kk w wymiarze 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych po 10 (dziesięć)

złoty każda stawka; na podstawie 42 § 2 kk orzeczono wobec B. G. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat, zaś na podstawie art. 73 § 2 kk oddano go w okresie próby pod dozór kuratora. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 26 lipca 2012 r. W postępowaniu wykonawczym postanowieniem Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 04 czerwca 2014 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawiania wolności. **Kara podlega wykonaniu – z obliczenia kary wynika, iż skazany będzie ją odbywał w terminie od 27 kwietnia 2017 r. do 06 lutego 2018 r.**

III. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 19 lipca 2012 r., sygn. **II K 238/12** za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełniony w dniach 20 stycznia 2012 r. – 10 grudnia 2011 r. na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 kk w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych po 10 (dziesięć) złotych każda stawka oraz za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełniony w okresie listopada 2011 r. do 24 grudnia 2011 r. na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz na karę grzywny orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 kk w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych grzywny po 10 (dziesięć) złotych każda stawka; na podstawie art. 91 § 2 kk orzeczono wobec B. G. karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych po 10 (dziesięć) złotych każda stawka; na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 2 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawiania wolności warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat tytułem próby. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 27 lipca 2012 r. W postępowaniu wykonawczym postanowieniem Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 18 kwietnia 2014 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawiania wolności. **Kara wykonywana jest obecnie, jej koniec obliczono na dzień 27 kwietnia 2017 r.**

IV. Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 23 maja 2013 r., sygn. **VII K 26/13** za czyn z art. 288 § 1 kk popełniony w dniu 02 listopada 2010 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 2 kk warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat tytułem próby; na podstawie art. 70 § 2 kk oddano B. G. w okresie próby pod dozór kuratora sądowego, zaś na podstawie art. 46 § 1 kk orzeczono wobec niego środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 833,30 (ośmuset trzydziestu trzech i 30/100) złotych. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 01 czerwca 2013 r. W postępowaniu wykonawczym postanowieniem Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 22 października 2014 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawiania wolności. **Kara podlega wykonaniu – z obliczenia kary wynika, iż skazany będzie ją odbywał w terminie od 05 sierpnia 2018 r. do 05 sierpnia 2019 r.**

V. Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 20 marca 2014 r., sygn. **VII K 258/13** za czyn z art. 289 § 1 kk w zw. z art. 178a § 4 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełniony w dniu 19 października 2012 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz na środek karny orzeczony na podstawie art. 42 § 2 kk w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 (pięciu) lat. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 02 kwietnia 2014 r. **Kara została wykonana w całości w okresie od 30 października 2014 r. do 30 października 2015 r.**

VI. Sądu Rejonowego w Węgrowie, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Sokołowie Podlaskim z dnia 31 lipca 2014 r., sygn. **VII K 781/13** za czyn z art. 244 kk popełniony w dniu 30 czerwca 2013 r. na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 28 sierpnia 2014 r. **Kara podlega wykonaniu – z obliczenia kary wynika, iż skazany będzie ją odbywał w terminie od 06 lutego 2018 r. do 05 sierpnia 2018 r.**

VII. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 11 czerwca 2011 r., sygn. **II K 229/15** za czyn z art. 279 § 1 kk popełniony w dniu 10 października 2014 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności. Wyrok ten stał się

prawomocny z dniem 19 czerwca 2015 r. **Kara podlega wykonaniu – z obliczenia kary wynika, iż skazany będzie ją odbywał w terminie od 05 sierpnia 2019 r. do 04 sierpnia 2020 r.**

VIII. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 26 listopada 2015 r., sygn. **II K 215/15** za czyn z art. 244 kk popełniony w dniu 09 sierpnia 2015 r. na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności. **Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 04 grudnia 2015 r. Kara podlega wykonaniu – z obliczenia kary wynika, iż skazany będzie ją odbywał w terminie od 04 sierpnia 2020 r. do 12 grudnia 2020 r.**

Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2016 r., sygn. II K 104/16:

I. na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 86 § 1 kk jednostkowe kary pozbawienia wolności oraz kary łączne pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach opisanych w pkt III-IV i VI-VIII połączył i orzekł wobec B. G. karę łączną w wymiarze 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

II. stwierdził, iż wyrok opisany w pkt V podlega odrębnemu wykonaniu;

III. zwolnił skazanego od wydatków postępowania, obciążając nimi Skarb Państwa;

IV. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. J. M. w S. kwotę 354,24 (trzysta pięćdziesięciu czterech i 24/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu, w tym kwotę 66,24 (sześćdziesięciu sześciu i 24/100) złotych tytułem podatku od towarów i usług.

Apelacje od przedstawionego wyżej wyroku wnieśli prokurator oraz obrońca skazanego.

Prokurator w/w wyrok zaskarżył w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze, na korzyść skazanego B. G..

Orzeczeniu temu zarzucił:

I. obrazę prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 85 kk i art. 91 kk, poprzez ich błędną interpretację, polegającą na wydaniu wyroku łącznego z dnia 18 sierpnia 2016 r., sygn. II K 104/16 nieobejmującego wszystkich wyroków wydanych w stosunku do skazanego B. G., które podlegały połączeniu;

II. obrazę prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 86 kk, poprzez wymierzenie w wyroku łącznym wobec skazanego B. G. kary łącznej w wymiarze przekraczającym sumę kar wymierzonych mu za poszczególne przestępstwa.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sokołowie Podlaskim.

Obrońca skazanego wskazany wyżej wyrok zaskarżył w całości, na korzyść B. G..

Wyrokowi temu zarzucił orzeczenie wobec B. G. kary rażąco niewspółmiernie surowej w wymiarze 5 lat pozbawienia wolności, co związane jest z tym, że pomimo, że w uzasadnieniu Sąd wskazał, że łączy kary na zasadzie asperacji, ponieważ dostrzega okoliczności łagodzące, takie jak relatywnie młody wiek skazanego, trudne dzieciństwo, brak autorytetów i pozytywnych wzorców, krytyczne odniesienie się przez skazanego do jego wcześniejszego postępowania i okazanie skruchy, to mimo wszystko w stosunku do skazanego Sąd orzekł karę stanowiącą niemalże sumę kar, pomimo, że miał możliwość orzec karę łączną w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W następstwie tak sformułowanego zarzutu, obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej prokurator poparł apelację wniesioną przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Sokołowie Podlaskim, nadto wniósł o nieuwzględnienie apelacji obrońcy skazanego. Obrońca skazanego poparł swoją apelację i wnioski w niej zawarte, z tym, że modyfikując ją w ten sposób, iż nie dotyczy ona całości wyroku, a części dotyczącej orzeczonej kary. Nadto, wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej nieopłaconej w całości, ani w części.

Sąd Okręgowy w Siedlcach zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się o tyle zasadna, o ile w wyniku kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku doprowadziła do ustalenia, iż w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy niewłaściwie ustalił granice wymiaru kary łącznej. Orzeczona w kontestowanym orzeczeniu kara łączna 5 lat pozbawienia wolności przekroczyła bowiem sumę kar, które połączono.

Poprzedzając zasadniczą część rozważań zaznaczyć należy, iż Sąd Rejonowy słusznie doszedł do przekonania, iż odnośnie sytuacji skazanego B. G. względniejsze będzie stosowanie przepisów KK i KPK o instytucji kary łącznej w brzmieniu po nowelizacji, jaka nastąpiła z dniem 01 lipca 2015 r., ze wszystkimi konsekwencjami w nich przewidzianymi. Wobec tego, iż problematyka nowelizacji przepisów w instytucji kary łącznej została szczegółowo omówiona w poprzednim uzasadnieniu wyroku tut. Sądu Okręgowego z dnia 05 kwietnia 2016 r., sygn. II Ka 99/16 za niecelowe uznano dublowanie wyводу.

W myśl art. 85 § 2 kpk podstawą orzeczenia kary łącznej mogą być kary podlegające wykonaniu, czyli takie, których wykonywanie skazany rozpoczął, lecz nie ukończył oraz takie, które zostały wprowadzone do wykonania.

W przedmiotowej sprawie wykonaniu podlegają kary z sześciu spraw: **II K 242/12** - 1 rok pozbawienia wolności, **II K 238/12** - 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności (kara łączna), **VII K 26/13** - 1 rok pozbawienia wolności, **VII K 781/13** - 6 miesięcy pozbawienia wolności, **II K 229/15** - 1 rok pozbawienia wolności, oraz **II K 215/15** - 4 miesiące pozbawienia wolności.

Sąd II instancji zważył przy tym, że Sąd Rejonowy w pisemnych motywach wyroku wskazał, iż w zaskarżonym wyroku błędnie orzekł, że łączeniu podlegają kary pozbawiania wolności ze spraw opisanych w komparycji w pkt III-IV i VI-VIII .

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy przyznał, iż łączeniu winny podlegać kary z w/w sześciu spraw, tj. orzeczone w wyrokach opisanych w pkt II-IV i VI-VIII komparycji, w tym także kara ze sprawy **II K 242/12** - z pkt II komparycji.

W powyższym kontekście, Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim dopuścił się naruszenia art. 413 § 2 pkt 1 kpk i art. 424 § 1 kpk 2 kpk, polegającego na sprzeczności między wyrokiem a jego uzasadnieniem.

W tej sytuacji, górną granicą kary łącznej, tj. suma kar ze spraw **II K 242/12, II K 238/12, VII K 781/13, II K 26/13, II K 215/15 i II K 229/15** byłaby kara pozbawienia wolności w wymiarze 5 lat i 6 miesięcy.

Podejmowanie prób przez Sąd Rejonowy w zakresie konwalidowania własnych uchybień w uzasadnieniu wyroku nie mogło jednak przynieść oczekiwanego rezultatu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ustalenie przez Sąd I instancji, która z prawomocnie orzeczonych kar podlega łączeniu, jest uchybieniem zbyt doniosłym, aby uznać, iż ów mankament wyroku stanowił jedynie omyłkę pisarską, a Sąd ferując zaskarżone orzeczenie dokonał prawidłowego ustalenia granic wymiaru kary łącznej w dacie wydania wyroku i samego rozstrzygnięcia merytorycznego o karze. Zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowej oceny w zakresie warunków formalnych do wydania wyroku łącznego i prawidłowego ustalenia kar podlegających łączeniu Sąd Rejonowy dokonał dopiero w czasie sporządzania uzasadnienia wyroku.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych na gruncie wykładni art. 424 kpk od dawna ugruntowane jest stanowisko, iż to co było później, czyli uzasadnienie wyroku nie może wpływać na to, co było wcześniej tj. sam wyrok (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 07 kwietnia 2016 r., sygn. II AKa 332/15, LEX nr 2052582).

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż wskazana wykładnia działa w obie strony, a w realiach tej konkretnej sprawy uzasadnienie wyroku nie może mieć wpływu na ocenę samego wyroku, który był wadliwy i naruszał przepisy karnomaterialne o granicach wymiaru kary łącznej.

Przedmiotem oceny Sądu Odwoławczego nie jest przecież jedynie treść uzasadnienia wyroku, lecz sam wyrok w kontekście przeprowadzonych na rozprawie dowodów oraz dochowania reguł i gwarancji procesowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. II AKa 222/15, KZS 2016/1/40, LEX nr 2052692), których w przedmiotowej sprawie nie uczyniono zadość.

Wskazywane przez oskarżyciela publicznego, a opisane powyżej naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów art. 85 kk, art. 91 kk i art. 86 kk niewątpliwie miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Koniecznym stało się zatem uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Sokołowie Podlaskim do ponownego rozpoznania. Drugoinstancyjne, odmienne rozstrzygnięcie, skutkowałoby zastosowaniem innych podstaw wyrokowania i uformowania kary. Pozbawiłoby to skazanego nie tylko instancyjnej kontroli orzeczonej kary łącznej, ale przede wszystkim splaszczyłoby proces ustalania przesłanek i wysokości nowej kary łącznej. W tej sytuacji koniecznym jest przeprowadzenie na nowo postępowania w całości.

Należy przy tym zwrócić uwagę, iż w realiach przedmiotowej sprawy, w odniesieniu do skonkretyzowanego skazanego B. G., mamy do czynienia także z negatywną przesłanką orzeczenia kary łącznej z art. 85 § 3 kk. To kluczowe dla rozstrzygnięcia ograniczenie wynika z popełnienia przez skazanego w dniu 09.08.2015 r., w czasie wykonywania kary ze sprawy II K 258/13 (okres 30.10.2014 r. – 30.10.2015 r.), kolejnego przestępstwa, za które został skazany w sprawie II K 215/15. Notabene, obecnie kara ze sprawy II K 258/13 została już wykonana w całości, a zatem objęcie jej węzłem kary łącznej nie jest możliwe aż z dwóch przyczyn, określonych w art. 85 § 2 kk i art. 85 § 3 kk.

Na marginesie powyższych rozważań dodać trzeba, iż zawarte w pkt II zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, dotyczące stwierdzenia, iż zapadły wobec B. G. wyrok, opisany w pkt V komparycji, podlega odrębnemu wykonaniu, nie ma jakiegokolwiek oparcia w sytuacji procesowej B. G. i aktualnie obowiązujących przepisach karnomaterialnych i karnoprocessowych, albowiem kara ze sprawy VII K 258/13 została już przez niego wykonana w całości.

Mając na względzie to, iż warunkiem koniecznym rozważań o rażącej niewspółmierności kary łącznej jest prawidłowe określenie granic jej wymiaru, tj. dolnej i górnej granicy, za przedwczesne należało uznać poddawanie analizie apelacji obrońcy skazanego, który kwestionował jedynie sam orzeczonej wobec skazanego wymiar kary łącznej, zupełnie pomijając konfigurację połączonych kar.

Procedując po raz kolejny, Sąd I instancji stosuje wobec skazanego B. G. przepisy dotyczące kary łącznej po nowelizacji KK i KPK, ograniczając umorzenie postępowania jedynie do tych orzeczeń, które nie stwarzają warunków do wydania wyroku łącznego w myśl przepisów znowelizowanych. Upřednio zwróci się o aktualną kartę karną dot. skazanego oraz informację dotyczącą kar wprowadzonych mu do wykonania, która, jak wynika z praktyki orzeczniczej, niekiedy może uzupełniać nieaktualne dane z Krajowego Rejestru Karnego. Uwzględni przy tym okoliczność, iż jak wynika z obliczenia kary, B. G. karę pozbawienia wolności ze sprawy II K 238/12 zakończy wykonywać dnia 27 kwietnia 2017 r. - objęcie węzłem karty łącznej tego skazania jest zatem możliwe tylko do tej daty. Orzekając po raz kolejny o samym wymiarze kary łącznej, Sąd I instancji będzie miał na względzie także przepis art. 85a kk, dodany ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), który wszedł w życie z dniem 01 lipca 2015 r, dotyczący dyrektyw wymiaru kary, odnoszący się tylko i wyłącznie do instytucji kary łącznej.

Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatonej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801), Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. J. M. w S. kwotę 147,60 zł (w tym 27,60 zł podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony skazanego B. G. w postępowaniu apelacyjnym.

Z tych też względów, na podstawie art. 456 pkp w zw. z art. 437 § 2 pkp, Sąd Okręgowy w Siedlcach orzekł jak w wyroku.